

DE
MYTHOLOGIA GRAECORVM
ANTIQUISSIMA
DISSERTATIO

SCRIPTA
CREATIONI
XIII. PHILOS. DD. ET AA. LL. MAGISTRORVM
RECTORE MAGNIFICO
ET
ORD. PHILOS. DECANO

ERNESTO CAROLO WIELANDIO

S. R. M. BORVSS. CONSILIARIO AVLICO. HISTORIC. PROF. P. ORD.
COLLEGII DVC. MIN. SODAL. SOCIET. TABLONOVIANAE ALIARVMQVE
ACADEMIARVM SOCIO

PROCANCELLARIO
CHRISTIANO DANIELE BECKIO

GRAEC. ET LAT. LITT. PROF. P. ORD. POT. REGI SAX. A CONSIL. AVL.
REGII SEMIN. PHILOL. DIRECTORE. ALVMN. REG. EPHOR. BIBLIOTH.
ACAD. PRAEFECTO. ACAD. DECENVIRO. FAC. PHIL. SENIORE. SOCC.
TABLONOV. ET OECON. LIPS. LATINAE IEN. VELITERNAE ARCHAEOL.
REGIAE BAV. MONAC. ET ALL. SODALI

A
GODOFREDO HERMANNO
EQVITE ORD. SAX. VIRT. CIV. ELOQ. ET POST. PROF. P. O. CET.

DIE XX. FEBR. A. MDCCCXVII.

L I P S I A E
L I T T E R I S S T A R I T Z I I

Ex omnibus, quotquot hodie supersunt, Graecarum litterarum monumentis nullum, mea sententia, memorabilius est, quam Theogonia Hesiodi. Quod carmen etsi nec magnitudine, nec splendore argumenti, rerumque aut dictionis varietate atque ornatu ad Homeri aliorumque clarorum poetarum scripta comparari potest, tamen aliam, eamque ita propriam commendationem habet, ut ea causa etiam anteferendum illis poematis esse videatur. Dico autem non reconditum quiddam et abstrusum, sed id, quod quum cuivis primum in mentem venire debeat, propterea neglectum est, quia parum fructuosum fore putabatur. Nam quis non ante omnia, unde acceperit Hesiodus narrationes illas de originibus deorum, et qua ratione, quove consilio de iis exposuerit, quaerendum censeat? At enim quod ad fontes attinet, ex quibus hausit ille, quum plerique hanc quaestionem non propriam Hesiodi carminis, sed communem universae Graecorum mythologiae esse opinarentur, seiunxerunt eam ab interpretatione Theogoniae. Quo factum est, ut alterum illud investigare, quomodo eas res narrasset Hesiodus, supervacuum putarint. Ad ipsam vero mythologiae Graecorum explanationem quum duplex via pateat, eam plerique omnes ingressi sunt, ut, quoniam ex orientis regionibus omnis ista doctrina derivata est, quidquid de Indorum, Phoenicum, Aegyptiorum, aliarumque gentium sapientia compertum habemus, ad Graecas fabulas applicarent. Vnde quanta perturbatio orta sit mythologiae, quantaque dissimillarum rerum permixtio atque confusio, satis inter omnes constat. Multo rectior, ut mihi videtur, altera via est, quae versatur in eo, ut exclusis, quae ab aliis gentibus probata fuerunt, illa, quoad fieri potest, persequamur, quae a Graecis ipsis sunt tradita. Quorum quum nihil

habeamus, quod Homero Hesiodoque antiquius sit, ab his omnis ista ordianda videtur disputatio, praecipue autem ab Hesiodo, quod is non dispersim, neque obiter, ut Homerus fecit, sed ordine et de industria doctrinam illam exposuit. Quo autem modo ex Hesiodi Homerique carminibus enucleanda esset ista ratio mythologiae, plerosque omnes latuisse video: siquidem etiam Heynius, qui rectius quam alii de his rebus sentiebat, in commentatione de Hesiodi Theogonia ex illis duobus, quae in hoc genere ut maxime memorabilia, ita ad enodandam rem unice opportuna sunt, alterum modo obiter attigit, alterum, idque primarium, plane praeteriit. Et hoc quidem in eo est positum, quod nomina deorum omnium origine Graeca sunt, et a munere cuiusque dei atque officio petita. Nam ut nonnulla horum nominum, aut, si cui ita videbitur, omnia in oriente nata sint, at illud tamen apertum est, a Graecis ea Graeca facta, significatusque iis eos attributos esse, qui cum lingua Graeca convenirent. Vnde intelligitur, ex nominibus naturam et munia cognoscenda esse deorum. Nec deorum tantum, sed etiam heroum, omninoque rerum omnium, nominibus, quae propria vocantur, appellatarum. Quis enim non miretur, pleraque heroum, et qui deinceps ex iis procreati sunt, nomina ita cum factis eorum et rebus gestis convenire, ut non ante, quam quisque res illas gessisset, sed post imposita fuisse probabile sit? Illustre exemplum praebent ipsae res Troicae, in quibus qui inclaruere plerique (nam quare non omnes, non est obscurum) iis vocati sunt nominibus, quae poetas ex factis eorum commentos appareat. Hinc valde suspecta fides illarum historiarum, ut partim penitus fictae, partim aliquid veri fictis nominibus tegere videantur. Verum etsi difficillimum est, vera fabulosi temporis a fictis diiudicare, tamen, qui sobrie satis et caute in hac re procedet, aliqua certe, quibus insisti possit, vestigia deprehendet.

Alterum, quod in explicanda Hesiodi Homerique mythologia maximum momentum habet, illud est, quod hi poetae ita fabulas istas referunt, ut eos sensum earum plane ignorasse appareat. Quod animadvertit quidem Heynius, sed ut non tan-

tum, quantum debbat, huic rei tribuerit. Nam quum bene intellexisset, utrumque poetam multa ex vetustioribus carminibus hausisse, admonendi erant, docendique, qui explanare fabulas illas instituerent, non esse, quid Homerus aut Hesiodus sensisset, investigandum, sed quid illi dicere voluissent, qui his auctores fuerunt. Sic redibitur quidem ad allegoricam interpretationem harum rerum, sed alio modo, quam qui merito ab recentioribus interpretibus explosus est. Exemplum afferam, quo nullum illustrius inveniri potest. Non immerito risit Lucianus notissimos illos in Odyssaea versus:

τὸν δὲ μετ' εἰσενόησα βίην Ἡρακλεΐην,
εἰδῶλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
τέρεται ἐν θαλάῃς, καὶ ἔχει καλλίσφρον Ἥβην.

Refert Homerus accepta, mirabilia illa quidem atque incredibilia, sed credita tamen: unde pro simplicitate sua non est sollicitus, quomodo idem simul et apud inferos et apud superos degere possit. At qui haec invenit, perabsurdus fuisset, si commentus esset, quod fieri nequirit. Absit vero talis suspicio. Nam ille quem a gloria Ἡρακλέα appellavit, virtutem voluit intelligi viri fortis ac strenui: qui ubi moreretur, ipsum, ut mortalem, ad Orcum dixit descendere; virtutem autem, ut eam aeternam esse, seniique expertem ostenderet, apud immortales Iuventae consociavit. Qua fabula nihil profecto neque aptius potuit, neque splendidius inveniri. Huiusmodi vero plurima sunt apud Homerum, quorum nonnulla non sunt in omnium conspectu posita: ut quae in Iliadis libro secundo de sceptro Agamemnonis narrantur: quae ita sunt comparata, ut Homerus longe aliter omnia fuerit enarraturus, si intellectam habuisset mentem illius, a quo ista acceperat. Quem si reputamus Pelopi eiusque genti regnum Peloponnesi datum dicere, nec Tantali mirabimur non esse mentionem factam, neque in his, quae non sunt ex more Homeri eo loco dicta, offendemus.

Haec igitur illorum, qui auctores fuerunt istarum narrationum, eruditio, Homeri autem Hesiodique earundem

rerum ignorantia, quid aliud, quam veluti nube dispulsa ad immensa temporum spatia prospectum aperit, quibus et emicuit in Graecia lux sapientiae, et clare fulsit, et paullatim rursus extincta est. Videmus rerum divinarum humanarumque scientiam ex Asia per Lyciam migrantem in Europam; videmus fabulosos poetas peregrinam doctrinam, monstruoso tumore orientis sive exutam, sive nondum indutam, quasi de integro Graeca specie procreantes; videmus poetas illos, quorum omnium vera nomina nominibus ab arte, qua clarebant, petitis obliterata sunt, diu in Thracia haerentes, raroque tandem etiam cum aliis Graeciae partibus commercio iunctos: qualis Pamphus, non ipse Atheniensis, Atheniensibus hymnos deorum fecit; videmus denique retrusam paullatim in mysteriorum secreta illam sapientum doctrinam vitiata religionum perturbatione, corruptam inscitia interpretum, obscuratam levitate amoeniora sectantium, adeo ut eam ne illi quidem intelligerent, qui hereditariam a prioribus poesi colentes, quum ingenii excellentia omnes praestingerent, tanta illos oblivione merferunt, ut ipsi sint primi auctores omnis eruditionis habiti. Nobilis est hanc in rem sententia Herodoti, qui etsi non recte, tamen, ut illo quidem aevo, admirabili perspicientia, lib. II. c. 53. ita de Homero et Hesiodo scribit: *ἔτσι δὲ εἰσι οἱ ποιήσαντες Θεογονίην Ἕλλησι καὶ τοῖσι θεοῖσι τὰς ἐπωνυμίας δόντες, καὶ τιμὰς τε καὶ τέχνας διελόντες, καὶ εἶδεν αὐτῶν σημειῖντες· οἱ δὲ πρότερον ποιηταὶ λεγόμενοι τῶν τῶν ἀνδρῶν γενέσθαι, ὕστερον, ἐμοὶ γὰρ δοκέειν, ἐγένοντο τῶν.* Quem mirum est quosdam non vulgaris doctrinae viros hoc dicere opinatos esse, primos, qui verbis eas res exponerent, Homerum et Hesiodum fuisse: quod a mente eius alienissimum esse, perspicuum est. Hanc vero tam immensam praestantissimorum monumentorum iacturam aliqua saltem ex parte compensare poterimus investigandis, quaecumque supersunt eorum vestigiis: quibus diligenter collectis, recteque explicatis, historia quaedam condi poterit temporum, quae ante Homerum et Hesiodum fuerunt, eaque talis, quae uberrimam contineat utilissimarum quaestionum materiam. Est autem in hac omni ratione iudicio maxime opus, quia non

testibus res agitur, sed ad interpretandi sollertiam omnia revocanda sunt: in qua hoc tantum spectandum, ut procul habita temeritate arbitrii, nihil, nisi quod res ipsa verum esse apteque cohaerere ostendat, admittatur. In quo genere uti plurimum difficultatis habent confinia fabulosi temporis et eius aevi, in quod historiae primordia incidunt, ita saepe etiam fabulae ipsae propter mutationes atque additamenta, quibus nunc temere, nunc etiam certo consilio deformatae reperiuntur, impeditissimae sunt.

Experiar huiusmodi interpretationem in Hesiodi Theogonia. Quod si, ut supra dixi, nomina ipsa, quae res iis nominibus appellatae sint, indicant; Hesiodus autem, sensu fabularum, quas refert, minime perspecto, nihil aliud, quam tradita ab antiquis et credita ab aequalibus carmine exponere voluit: plana est via, qua explicari doctrina ista debeat, dummodo ea, quae poetae ignorantia addita sunt, ab iis, quae ille ab antiquioribus acceperat, diiudicare sciamus. Apertum vero est, hanc *Θεογονίαν*, quae vocatur, *κοσμογονίαν* potius dicendam esse, siquidem in mundi creatione vitaeque hominum perfectione non modo principium carminis, sed, ut interpretatio nostra docebit, totum carmen versatur.

Igitur antiquus ille philosophus, quem auctorem sequutus est Hesiodus, primum omnium existisse dixit *Χάος*: quam ille non, ut postea plerique, rudem indigestamque molem materiae, sed propria nominis significatione Spatium, quod omni materia vacuum est, intelligi voluit. Nam postea demum creatam dicit Materiam, cuius et Graecum nomen *Τὰρταρ*, et Latinum, ab eo ductum, quod creandi in se semina continet. Ei addidit *Ἔρεος*, nomine a verbo *εἶπεν* derivato, lugatinum, quod sine eo iners iacuisset materia, nec quidquam creatum esset. His tribus, positis elementis, spatium, in quo sunt cuncta; materia, ex qua fiunt omnia; vi denique copulatrice; ad ipsam accedit rerum creationem explicandam. Nam versum, in quo Tartarus primordiis illis adnumeratur, si non ab interpolatore, certe ab Hesiodo additum esse, verisimillimum est. Primam igitur progeniem *Χάος*, Spatium, generavit, quae nominata est *Ἔρεος* et

Νύξ, ex eorumque congressu editae dicunt Αἰθήρ et Ἡμέρη, miro ad primum adspectum commento, quum repugnare videatur. Noctem ex Tenebris Aethere et Diem parere. At enim vero meminisse debemus, multa in hoc genere nomina inveniri, quae longe alias initio significationes habuerint, quam quas postea usus iis attribuit. Ex Spatio generatae dicuntur, quae duae res propriae eius sunt. Nam ante quam quidquam ex materia creatum esset, vastum inane, in quo ea penderat, tenebris erat et caligine repletum, quae ab operiendo Ἐρεβος, Opertanus, dictae. Simul autem quoniam etiam movendi conditio omnis in Spatio posita est, creata ab eo perhibetur Νύξ, Nuta, a verbo νύειν dicta, quod est vergere. Nam omnium primus, maximeque simplex motus est, quo gravia deorsum feruntur. Mansit ab hoc primo significato perantiquum epitheton noctis Νύξ ad Homerum. Igitur Νύξ et Ἐρεβος, Nuta et Opertanus, Αἰθήρ et Ἡμέρη, Clariam et Serenam dicuntur genuisse: quod est, desidente caligine, quae omnia operiebat, superne lucem esse ortam. Nam caliginem antiquus ille cosmogoniae conditor non omni corpore expertem, sed quasi nebulam esse putavit: unde quae defederat, crassiori caligini nomen νύξ mansit. Postea Αἰθήρ et Ἡμέρη, deflexo nonnihil significato, aliter dici coeperunt. Recentioribus horum vocabulorum significationibus priscam fabulam, quae iam non apte inventa videtur, accommodarunt alii: unde hoc est apud Hyginum: *ex Caligine Chaos: ex Chao et Caligine, Nox, Dies, Erebus, Aether.* Ad eandem recentiorem rationem pertinere videtur, quod ab Hesiodo erat alio loco positum de Βροτῶ, sive Mortali: de quo sic Etymologus p. 215, 37. *Ἡσίοδος δέ, ἀπὸ Βροτῶ, τοῦ Αἰθέρος καὶ Ἡμέρας:* quibus verbis divinae particula aurae mortali corpore inclusa declaratur.

Sequitur, quid Materia, et primum quidem sine coniuge, qui nondum erat ullus, genuerit. Creavit ea autem, primo Οὐρανόν, Superum, a verbo ὄρειν, unde etiam ὄρος, dictum, quod caeli fornices, quos Ennius appellavit, ab extremo terrae circuitu in altum curvari viderentur. Caelo creato crassior Materiae pars in eam speciem formata, quam Tellurem vocamus.

Id antiquissimum illud carmen per extrema designavit, Ὀρεα, Montes, nominans, et Πόντον. Sed hoc postremum nomen non intellexit Hesiodus, quum exornandae rei causa πέλαγος μέγα εἰδματι, ὄρον addidit. Πέλαγος enim, a verbo πελάζειν dictum, ut ab Latinis Venilia, mare notat: a qua origine etiam πελασγολ, advenae: de quorum sedibus qui quaerunt, propemodum idem agunt, ac si, quod ubique terrarum mercatores ac peregrinantes inveniuntur, hos certos certarum regionum populos esse sibi persuaderent. Igitur Πόντος, Profundanus, non mare est, quod nondum creatum, sed profunditas. Cognatum nomen cum verbo πινεῖν, servatumque in Latina lingua, *fundus*, sed paulum deflexo significato. Atque demittere ad fundum maris ποντίζειν dicitur, non θαλασσοῦν, quod aliud est.

Caeli dehinc Terraeque progeniem enumerat Hesiodus, fideliter singulos eo ordine produciens, quo sapientissime ab antiquo auctore dispositi fuerant. Vnde multo recentiores esse apparet Orphicos versus in fragm. VIII. in quibus hic ordo Titanum imperitissime est perturbatus. Primus igitur natus Ὠκεανός, Celerivena, non ille a verbo ὠκείν, ut grammatici volunt, sed ab obsoleto ἔειν, *ire*, dictus, ut ab ὄρειν Οὐρανός. Aliud eius nomen, Ὠγήν, ab ovo ductum, quod materiam, ut vitellum, in medio aluerit. Intelligitur autem Oceanus non quem postea ita dixere, sed vis aquarum, quae ingenti impetu effusa universum orbem terrarum inundavit atque obruit. Quae quum refederat, ut hoc addam, tum déum maria, flumina, fontes apparuerunt. Inde Homerus:

ἔξ οὐπερ πάντες ποταμοί, καὶ πᾶσα θάλασσα,
καὶ πᾶσαι κρήναι καὶ φρεῖατα μακρὰ νόουσιν.

Effusionem illam aquarum comitata est ingens elementorum omnium perturbatio, ut disiecta, soluta, permixta, fursum deorsum, ultro citro ruerent, atque ferrentur, usque dum mutuo se ipsa coercendo turbas illas composuerunt. Hunc universae naturae tumultum fratres Oceani alii Titanes denotant, per paria, ut singuli singulis oppositi sunt, deinceps prodeuntes. Ac primo Κεῖος et Κεῖος, Turbulus et Seiugus. Et Κεῖον quidem

recte iam veteres interpretati sunt, inde dictum videntes, unde est verbum *κρήνιν*. In alterius nomine mirifice iugantur, quod ex verbo *κείνιν* ductum est, ut *κλοιός* a *κλάειν*. Desidunt autem turbida: unde ex eadem stirpe derivata sunt *κωνός* et *κοειννίον*. Post hos videmus *Τρεφόναι* et *Ίαπετόν*, Tollinem et Merfium, quorum prioris nomen a verbo *ίέναι* factum; alterius apertum est. Dehinc *Θεία* et *Ψεία*, Ambulona et Fluonia, quarum meare commune est, sed propria sunt, alterius, manere inter meandum; alterius, diffluere ac dissipari. Has sequuntur, postea alia officia nactae, *Θέμις* et *Μνημοσύνη*, Statina et Moneta, quarum alterius est, fluxa statuere et firmare; alterius, quiescentia excitare et commovere. Vtriusque nomen apertum, modo alterum quis non a nomine *μνήμη*, sed a verbo *μνᾶσθαι* deductum meminerit, quod verbum cum affinis *μαίεσθαι*, *μένειν*, *μεμνηέναι*, *μενοινᾶν*, a *μάειν* derivatum, communem habet nitendi notionem, quae est in Germanicis *streben* et *stemmen*. Postremae sunt *Φοίβη* et *Τηθύς*, Februa et Alumnia, nominibus non obscuris. Earum altera purgatrix est, removens inutilia et noxia; altera nutrix, utilia et salutaria admovens. Claudit hoc agmen unus, isque etsi postremus in lucem editus, tamen ante caeteros nobilis. Is *Κρόνος*, Perficus, est, nomine vocatus cognato cum verbo *κράνιν*. Hic ultimus natus, quia denique motus illos composuit; et *ἀγκυλομήτης*, quia diuturnum hoc fuit et difficile opus. Vnde postea temporis significatio huic nomini, leviter mutato, accessit: neque enim *Κρόνος* a tempore, sed tempus a *Κρόνω*, quod cuncta perficeret, appellatum.

Excipiunt hos duae alii Caeli Terraeque generationes, Cyclopes et Centimani. Cyclopes male interpretatur Hesiodus. Sunt enim *Κύκλωπες* Volvuli, quos per caelum volutos auribus oculisque percipimus, tonitru, fulmen, fulguratio. Hinc nomina eorum, *Βρόντης*, Tonuus; *Στερόπης*, Praestinxius; *Ἄγρης*, Fulgetrus. Centimanorum generatio primos conatus indicat animatas naturas procreandi: quae immanissimae fuerunt, luxuriante adhuc vi generatrice, necdum modum adhibere docta. Quoniam autem triplex omnino est enomitas, ingenii, virium, formae: tribus ea nominibus comprehensa, *Κόττος* dicta est,

ab nomine *κότος*, Saevio, et *Βριάρεως*, Viriatus, et *Γύης*, Membro. De hac interpretatione fabulae si cogitavisset Bentleius ad Horat. Carm. II. 17, 14. non dubitanter formam postremi nominis *Γύης*, quae notior librariis ab rege Lydiae, toties alteri substituta est, ut plane ineptam reiecisset.

Omnis Caeli Terraeque progenies *Τιτῆνες*, Tendones, appellati, non ab alia re, quam quod ultro citroque tendendo omnem rerum naturam pertentaverint. Mansit cognatum verbum, sed brevi prima syllaba, *τιταίνειν*.

Tentamenta haec fuerant condendae rerum naturae, sed irrita, nondum iusto invento temperamento. Vnde exorsus natos suos Vranus, ut quisque in lucem editus esset, rursus occuluisse dicitur. Ei rei finem imponere eius erat, qui *Κρόνος*, Perficus, vocatur. Itaque antiquus philosophus, ut conquiescente caeterarum virium rudes impetus, solamque superstitem mansisse vim perfectricem indicaret, ab hoc parentem privatum esse generandi potestate dixit, verum non ita, ut, qui iam exsisturus esset novus rerum ordo, alium parentem haberet, (qui enim potuisset, quum ex iisdem viribus, ex quibus antea, sed apte temperatis, enasci deberet?) sed ut generandi officium a parente ad ipsam rerum creaturarum naturam transferretur. Hinc relictis patris genitalibus sanguinem Terra, semen Mare excepit. Ac Terra peperit *Ἐρινύας*, *Γίγαντας*, *νύμφας Μελίας*. Quae fabula iis perobscura videatur necesse est, qui Furias, et eos, de quibus postea fabulati sunt poetae Gigantes, intelligunt. Nymphas Melias autem ne veteres quidem, quid essent, perspexere. Antiquus ille cosmogoniae conditor quid senserit, et res ipsa, et nomina declarant. Vt certis et firmis legibus natura adstringeretur, fetus edi necesse erat non imperfectos, sed maturos; neque steriles, sed fecundos; neque aversantes se invicem, sed sociabiles. Haec quibus efficerentur triplices naturae vires, earum primas vocavit *Ἐρινύας*, Maturinas, a verbo *ἐλινύειν*, mutata littera liquida; quod nomen postea ad cunctatricem vindictam sceleris translatum, materque Furiarum Nox esse perhibita; secundas *Γίγαντας* appellavit, Genitales, cuius nominis aperta origo est; tertias

Μελίης, Cicurinas, dixit, ab ea radice, unde est verbum *μελίσσειν*. Semen autem Vrani, ab aquis, quia per humores omnis generatio fit, exceptum, creavit Ἀφροδίτην, Spumicitam, i. e. coitus appetentiam, latentem usque ad tempus pubertatis, unde appulisse dicitur Κυθήροις, Latebriis; deinde se prodentem, ex qua re in Κύπρω, Pronia, nata fertur, quod nomen a vocabulo κυφός factum. Iam minus, opinor, mirum videbitur, Hesiodum v. 50. homines et Gigantes coniungere: quo loco non videtur dubium esse, quin hominum originem et generatores dicere voluerit. Indidem etiam in Homérico hymno Apollinis v. 336. de Titanibus scriptum est, τῶν ἐξ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. Caeterum quem non advertat admirabilis harum de naturae primordiis narrationum consensio cum iis, quae hodie doctorum hominum industria de vicissitudinibus orbis huius comperta habemus, in quo nos senescente iam, medii inter duas ruinas, aeternitatem, ferius ocus novis fluctibus perituram, inani labore confectamur. Mihi quidem maior illa consensio videtur, quam ut narrationes istas nihil nisi commenta esse philosophorum putem. Immo ab illis eas acceptas credam, qui ipsi testes fuerint magnae alicuius conversionis, aliamque viderint orbis terrarum faciem, quam quoad nostri generis memoria pertingit. In qua re non videtur negligenda esse immanium belluarum commemoratio: quantae magnitudinis animalia fuisse umquam vix credibile foret, nisi eruta hic illic ingentia ossa magni nos superficiem sepulcri, alium tegentis et maiorem naturae ordinem, incolere demonstravissent.

Revertor ad Hesiodum: apud quem quae v. 211—232. enumeratur, Noctis, et deinde Eridis propago, aperte ex pluribus est, iisque maximam partem recentioribus commentis petita: ut quod Parcae Noctis filiae dicuntur, de quibus aliter infra v. 904. Quare haec praetereo, praesertim quum nihil difficultatis habeant.

Pergit antiquus auctor cosmogoniae in Ponti progenie. Ἀκ Πόντος, Profundanus, qui iam, ex quo profunda aquis repleta sunt, non solam profunditatem, sed simul etiam, quod ea continetur mare, significat, cum Terra coniuge primo procreat

Νηρέα, Nefluum, i. e. fundum: qui et primus natu dicitur, quia quos fratres sororesque habet, nituntur ipso; et senex, quia semper immutabilis est; et verax, quia numquam fatiscit, quo facto diffuerent aquae; et aequus, quia tranquillum est imum mare. Proximus ab hoc natus Θαύμας, Mirinus, quo prospectus significatur et per se admirabilis propter tam late patens maris aequor, et magis propter illa, quae nascuntur in eo. Tum Φόρκυς, Furcus, quo promontoria et quivis alii e mari exstantes scopuli indicantur. Inde Hesychius: πόρκης, χάρακες. Aliique Grammatici Φόρκυα, λιμένα interpretantur. Cognata nomina sunt πόρκος, πόρκης, furca. Sequitur Κητώ, Iacua, affinem cum verbo κείσθαι originem habens, quae latentia sub undis saxa, occultosque scopulos significat. Denique Εὐρυβίη, Latipolla, quae est fluctuatio maris.

Quoniam Oceanus fons est omnium aquarum, huius filiarum una uxor data Nereo. Ea, propter opes, quae per mare afferuntur, Δωρίς, Dononā, dicta, quinquaginta parit filias. Harum nomina praetereo, quod interpolata est ista enumeratio apud Hesiodum. Apertum est autem, undas intelligi, quibus a sua cuique potestate imposita nomina.

Thaumanti, sive Mirino, alia consociata Oceani filia, Ἠλέκτρη, Coruscia. Proprie nomen hoc expergiscentem notat, ex qua origine sunt etiam ἡλέκτωρ et ἀλέκτωρ. Sed quoniam coruscat mare, quum primum quasi expergiscit imminente tempestate fluctuatio, coruscandi significatus adhaesit. Huius filiae sunt Ἰρις, Sertia, quod ex septem coloribus conferta est. Huc pertinent Theogoniae versus 780-782. alieno loco positi, quorum hic sensus est, raro arcum caelestem conspici, quum tempestas est. Porro Ἀεπύλια, Rapae, quarum nomina Ἀελλώ, Voluta, et Ὠκυπέτη, Celerivola: quae quid sint, omnibus apertum est.

Phorcus autem et Ceto quas genuerunt filias, quomodo interpretandae sint, magis reconditum est. Est ea duplex generatio. Primae sunt Γεαῖαι, Albunae: quarum nomen proprie canas significare, vestigium ostendit in Germanica lingua conservatum, grau. Eae sunt undae, quae littori illisae spumas agunt. Nam circa scopulos maxime vel prominentes vel laten-

tes aestuat mare. Recedunt eae autem et veniunt. Inde altera, quod aufert, quae sunt in vado, Πεφρηδῶ, Auferona, dicta; altera autem a verbo ὕω, Ἐυνῶ, Inundona. A cuius rei similitudine etiam in bello dicitur Ἐυνῶ, et Mars Ἐυνάλιος. Fortasse non diversae ab his erant, quas Augustinus aliter interpretatus est, Abeona et Adeona. Romani Veniliam et Salaciam appellabant. Secunda generatio complectitur Gorgones, quae quum dicuntur πέγην Ὠκεανοῖο habitare, nihil id aliud est, quam esse eas in medio mari. Nam Oceanus, deposita diluvii significatione, mare magnum est. Ex hac re, et ex ipsa natura Gorgonum, quae ipsae quoque undae sunt, apparet, quare Graecae earum προφύλακες ab aliis dictae sint. Appellatae autem illae Γοργόνες, Torvinae, quod magnae sunt, ipsoque adspectu terrent. Harum tria sunt nomina, a triplici natura: Σθεινῶ, Valeria, a vi; Εὐρύαλη, Lativolva, a magnitudine; Μέδεια, Guberna, ab eo quod undarum cursum regit. Hinc intelligitur, cur haec mortalis, illae immortales dicantur. Nam et vis undarum semper manet eadem, et fluctuatio: cursus autem mutatur, ventis, annive tempestatibus mutatis. Medusam Περσεύς, Penetrius, capite truncasse dicitur. Quod quid aliud est, quam audacem quempiam iter tentasse per adversum cursum undarum? Vnde profiluiffe narratur Χρυσάωρ, Auripeto, qui est lucri cupidus mercator, et Πήγασος, Pagulus, a verbo πηγνύειν dictus, quod est pangere: qui est navis: unde etiam equus, usitata translatione, vocatur, ut apud Plautum in Rudente:

*nempe equo ligneo per vias caeruleas
estis vectae.*

Chrysaor iunctus dicitur Καλλιρόη, Pulcrifluae, Oceani filiae: i. e. fausta navigatione traiecit mare magnum. Inde natus Γηρυονεύς, Fabulo, qui, ut nomen declarat, mendaces fabulas significat mercatorum: quare triceps. Sed insequenti temporis tanta fuit levitas, ut, qui ridendis his fabulis inventus esset, ipse credulae ignorantiae materiam fabularum praebuerit. Occidit illum βίη Ἡρακλεῖη, virtus Poplicluti, et quidem περιέξῳτῳ εἰν

Ἐρυθείη, in insula vel peninsula Rubellia, (quam ubi terrarum quaerere, quibus lubet, possint, infra apparebit) interfecto cane Orthro et bubulco Eurytione, de quibus mox.

Sequitur alia Phorci et Cetus progenies, Ἐχιδνα, Serpens, in specu edita, sedem habens sub terra in montibus Turgentinis, qui a verbo αἵρεσθαι Ἀριμοι dicti, dimidiata mulier, dimidiata serpens, i. e. ex parte forma spectabili, ex parte autem timenda. Haec omnia nemo non videt eo conspirare, ut terrae motus, tortuoso cursu procedens, et in capite lucidis flammis conspicuus, intelligi debeat. Maritus Echidnae datus Τυφάων, Vaporinus, quem Hesiodus ipse ventum appellat. Ex eo coniugio natus Ὀφθαλός, Erigus, quem apparet montem esse ignivomum. Is canis est Geryonae, quod est custos, quo tutae sunt fabulae mercatorum, ne alii eodem divitias quaesitum eant. Ei paullo ante adiungebatur bubulcus Εὐρυτίων, Latipoenus, quo late diffusa vastatio designatur. Locus autem, ubi haec omnia sunt, Ἐρύθεια, Rubellia, a rubentibus flammis, dicitur. Porro Echidna parit Κέκβερον, Hiscium, qui transpositis litteris pro κρεμερὸς dictus videtur. Eum craterem seu fauces intelligi debere, unde erumpunt ignes, eo confirmatur, quod canis Orci, et χαλκιδόφωνος dicitur. Idem, quod montes ignivomi plerumque non uno in loco, sed in multis hiscunt, ignesque eiiciunt, πεντηκοντακάρηνος vocatur. Deinde ex iisdem parentibus nascitur Τέρη Λεργαίη, Bullia Palustra. Notum est enim, quassatam infernis ignibus terram saepe in paludem commutari, aquis ubique ebullientibus. Videtur autem etiam nomen Λεργαίη a λερινός, cui cognatum λειριόεις, quod mollem notat, derivatum: unde λέρνη est palus, atque inde proverbium λέρνη κακῶν. Hydram interemisse dicitur Hercules, qui indicatum quid sit, cum Ἰολάω. Compoplino, cui nomen a verbis ἰέναι et λαός. Id est, strenuo congregati populi labore exsiccata esse loca ista. Tum Χίμαιραν, Torrentinam, parit Echidna, dictam ab nomine χείμαρρος. Significat enim profluentia liquefacta saxa atque arenas, quam hodie lavam vocant: unde et ignem spirare dicitur, et tria capita habere, sive aptius, ut apud Homerum,

πρόθε λίων, ἐπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα.

i. e. antrorsum vastatrix, in medio torrens, in postrema parte draco, alte flammante cauda. Sedem eius indicatam putant ab Homero Iliad. XVI. 328. quum nutritam ab Amisodaro dicit, (disertius filiam huius vocat Palaephatus, et ex eo Apostolius) quem Eustathius ex veteribus scholiis Cariae regem, Aelianus autem et Eudocia Lyciae fuisse volunt. At hoc quoque montis ignivomi nomen est, Perpetivastius, factum, nisi fallor, a verbis δέω et μίω, i. e. *findo*, ex quo μίτος, μίνυθα, μικρός, μισθός, et oppidum Ἀμισός. Occidit Chimaeram, Pegaso, i. e. navi missus illuc, Βελλεροφόντης, Aspricida: ἔλλαξα enim grammatici ἐχθρά, πόλεμια, ἄδικα interpretantur, dicta a verbo ἔλλειν. Itaque hic est fabulae sensus: exulem navi missum ad locum, ubi devolutis flammis absumeretur, praeter expectationem salvum mansisse.

Chimaera ex Orthro peperit Φύκα, sive Σφύγγα, Anginam: quod est, aestu et fumo suffocatos esse homines; deinde leonem Νεμειῶν, Pabulinum, quo pestis significatur, ex malis terrae motum sequutis nata. Postea ad Nemeam res omnis et Tretum atque Apesantem translata, vero fortasse leone ansam praebente, cuius antrum adhuc Pausaniae aevo, ut ipse refert II. 15, 2. monstrabatur.

Denique Ceto etiam illum draconem dicitur Phorco peperisse, qui poma Hesperidum custodiebat: quod ipsum de monte ignivomo, et quidem, ut videtur, de Vesuvio intelligendum esse, in promptu est.

Enumeratur deinde Oceani propago. Ei Tethys, ut, quae in terra sunt, nutrentur, Fluvios peperit, quorum aliquot celebria nomina ipse, ut videtur, de suo adiecit Hesiodus. Porro de ter mille filiabus Oceani aliquot nominatim afferuntur, a vetusto conditore cosmogoniae acceptae. Eae nymphae fontes denotant, nominibus a natura cuiusque ductis, in quorum explicatione immorari nihil attinet. Quaedam earum infra memorandae erunt.

Ex reliquis Titanibus Ὑπερίων, Tollo, et Θεία, Ambulona, creasse dicuntur Ἡέλιον, Σελήνην, et Ἡῶ. Huius fabulae, quod ad Solem et Lunam attinet, facilis explicatio est. Solis nomen a volvendo ductum videtur, ut verba ἔελλα et ἔλλειν ostendunt: Lunae σέλας nomen fecit. Difficilior Ἡῶς videatur necesse est, quae si proprie Auroram significasset, mirum profecto foret, disiunctam ab Sole, et ut singularem eorundem parentum filiam commemoratam esse. At enim a verbo ἄειν derivatum nomen Auram significabat: quam recte illis parentibus ortam perhiberi, apertum est. Nec dubitare finit ipsius progenies, Venti, et, de quibus infra, Memnon atque Emaethion.

Κεῖος, Seiugus, et Nerei filia Εὐρυβίη, Latipolla, genuerunt Ἀστραῖον, Πάλλαντα, Πέρσην. Pertinent haec omnia ad sidera caelestia. Quae quod ex mari prodire viderentur, mater eorum magna vis maris esse dicta est; quod autem separata et peculiari corpore praedita inde exurgerent, pater datus est Crius, vis separatrix. Nominata est ea progenies tribus nominibus: Ἀστραῖος, Pendulus, ex eadem origine, unde ἀστὴρ et ἄστρον, a verbo σπρίσσειν; Πάλλας, Rotulus; quae est caeli circum axem suum rotatio; denique Πέρσης, Trameus, pariter ut Medusae interfector Perseus, a verbo πείρειν, pro quo πέρων usitatum, dictus: hic autem zodiacus est, quem sol permeat. Atque haec ita esse, uti dixi, ex iis clarum est, quae de horum progenie referuntur.

Astraeo quidem quum Ἡῶς, Aura, Ventos peperisse dicitur, tempestates ex siderum certorum ortu pendentes indicantur. Additi duo versus sunt apud Hesiodum:

τοὺς δὲ μέτ' ἀστέρα τιχτεν Ἐωσφόρον Ἡηγένεια,
ἀστρα τε λαμπετόωντα, τὰ τ' οὐρανὸς ἐσεφάνωται.

qui, ut ipse eorum nexus cum praecedentibus prodere videtur, aliam, eamque recentiore fabulam continent. Nam hic Ἡῶς Auroram significat, et propterea, quod ab oriente oriri sidera videntur, mater horum esse dicitur.

Sequitur maxima natu Oceanine, Στύξ, Rigua. Eius nomen a verbo *σύν* derivatum concretas frigore in oris borealibus aquas significare, satis arguere videtur distincta descriptio, quae est in Theogonia a v. 775. Ei maritus datus Πάλλας, Rotulus, quod caeli circum axem suum rotatione stato tempore bruma redit. Nati horum sunt Ζήλος, Aemulatio, quod alluentes glaciem undae ipsae quoque congelantur; Νίκη, Victoria, quod victae frigore stant; Κράτος, Robur, a duritie; Βίη, Vis, quod frangunt, quidquid in eas illiditur, vel in quod ipsae feruntur.

Dehinc Φοίβης, Febuae, et Κόϊου, Turbuli, coniugium explicatur. Hi, quoniam purgandis turbidis bruta et inertia ab agitabilibus et vitalibus segregantur, residente crassiore materia, supernatante autem subtiliore, Αητώ dicuntur procreasse, Sopotiam, et Ασερῖην, Actutam. Est autem Αητώ a verbo *λάειν* vocata, quod convolvendi conglobandique significationem videtur habuisse, unde *λαός*, *λαός*, *λήθειν*, et alia. Ασερῖη autem eandem habet originem, quam supra in Astraeo indicavimus. Itaque Αητώ quietem notat: unde *κυανόπτεπλος*, et omnibus grata ac suavis dicitur; Ασερῖη autem est, quam Graeci *ἐνέργειαν* appellant, cui rei Latini non habent satis aptum nomen.

Hanc dicitur in amplam domum suam Πέλοψ, Trameus, deduxisse, ex eaque suscepisse Εκάτην, Volumniam, cuius nomen quid significet, ex verbis *ἐκών* et *ἐκκτι* cognoscitur. Eius fabulae haec sententia est, ex agendi studio sollertiaque, addicentibus signis caelestibus, prosperum eventum prodire. Nam Hecate, cuius plurima Hesiodus officia enumerat, hoc nacta est manus, ut nihil, nisi ipsius permisso, recte geri possit. Quae cur triformis, cur triviorum praeses, cur cum Diana confusa, et quae sunt alia huiusmodi, non est huius loci accuratius exponere.

Sequuntur Πελός, Fluonia, et Κρόνος, Perseus. Nam perfici nihil potest, quod non fluxum et mutabile sit. His parentibus creata rerum naturae perfectio tribus filiabus, totidemque filiis significatur. Filiae vitae cultum eum, qui maxime necessarius est; filii spatia, quae sedem hominum terram circumdant, eorumque spatiorum proprias conditiones designant. Maxima natu est Ίσμη,

Vesta sive Stata mater, quae domus est, et focus, omnis humani cultus principium. Hanc sequitur Δημήτηρ, Latinis a creando Ceres dicta, quae est victus, quem terra praebet: in quo proximus a certa sede domicilii cernitur vitae excolendae gradus. Tertia est Ήγη, Populonia, quam Empedocles et caeteri veteres aeris regionem inferiorem esse putarunt. At et nomen eius, quod ab ea radice est, unde *ἀεργεῖν* et *ἀεργεῖναι*, servatum in Germanico *heer*, et nomen *Ἡρακλῆς*, et coniugium cum Iove, et perpetuae cum eo rixae, et impeditus partus Latonae, et profectio in extremas terrarum oras ad Tethyn Oceano reconciliandam, et certamen cum Diana, de quo quae recte dicta fuerant in Iliadis lib. XX. inepte reficta sunt in lib. XXI. non sinunt dubitare, quin, qui tertius gradus est perficiendi cultus, communitatem debeamus vitae socialis intelligere. Ad eumque modum explicanda erit fabula, quae in principio lib. XV. Iliadis narratur. Fratres harum sunt Αἰδώς, Nelucus, quo nomine intelliguntur loca infra terram abdita; Ποσειδάων, Neptunus, qui mare notat, quod terram cingit: ex quo *Ταινέος*, Telnurcinix, Ποσειδάων ille, sive Ποτειδάν, de quo nomine mira comminiscuntur grammatici, a verbis *πότις* vel *ποτὶν* et *εἰδεσθαι* dictus; quod potilis videtur, quum tamen propter salubritatem bibi nequeat. Ab eadem re ab Romanis Neptunus, quasi Napotunus, vocatur. Ultimus est Ζεύς, Fervius, qui loca tenens ea, quae supra terram sunt, fervorem animabilem notat, quod caelestis calor fervere omnia et vigere facit. Et quoniam ibidem etiam tempestates concitantur, fulmen ei ac tonitru tributum. Quae attexta hic est ab Hesiodo fabula de Saturno natos suos devorante, de ea infra dicetur.

Antea enim commemorandi sunt ultimi Titanum, *Ίαπερος*, Mercurius, et *Κλυμένη*, Cluentia, filia Oceani. Hi quattuor genuere filios, Atlantem, Menoetium, Prometheum, Epimetheum. Non est obscurum, pertinere haec ad navigantes, qui in mare fama modo cognitum delati, confracta navi, ignoto in littore eiectiones fuerint. Alius fortiter omnia mala sustinuit, qui est *Άτλας*, Sufferus, caplum sustinere dictus, quod in extremis oris terram contingere cava caeli videntur; alius, glo-

riofus antea, in undis periit, qui est Μενοίτιος, Petiletus. Terra potitis, alius sollertia sua, quae ad vitam sustentandam opus essent, paravit, quem Προμηθεΐα, Prospicem, esse apparet; alium, inertem, nihil nisi navigationis susceptae poenituit: isque Επμηθεΐς est, Poenituus. De Prometheo plures apud Hesiodum fabulae coniunctae videntur. Antiquissima haud dubie est, quae continetur v. 521 — 534. Ea quum causam nullam memoret, quare vincus fuerit Prometheus, sed simpliciter liberatum eum ab Hercule, interfecta, quae cor ei exedebat, aquila, dicat, nihil aliud innuit, quam curis propter interclusam spem redeundi contabescentem, quum alii strenue superatis periculis ad ea loca appulissent, ex malis servatum esse. Recentior quaedam fabula vincula poenam esse voluit. Ea rem sic narrabat. Naufragi in locum delati, qui non cunctos alere posset, partim perituri erant: id enim, opportune indicium praebente scholiasta, his verbis v. 535. indicatum est:

καὶ γὰρ ὅτ' ἐκρίνοντο θεοὶ θνητοὶ τ' ἀνθρώποι
Μηκόνῃ,

i. e. quum de diuturnitate vivendi certarent: qui locus propter allegoricam deorum et hominum appellationem valde memorabilis est. Ibi igitur sollers iste quum defraudasset reliquos, cognito dolo, exclusus ab illis est a communione vitae, ignique ei interdictum. Itaque quum ipse ignis excitandi viam reperisset, qui fons habetur rerum ad vitam necessariarum, tamen poenas fraudis dedit uxoris improbo ingenio.

Revertimur ad Saturnios. Vt antea condendae rerum naturae, ita nunc perficiendae multa fuere irrita tentamenta. Itaque ut Vranus filios suos, simulatque nati essent, rursus abscondebatur, ita Κρόνος, sive Perficus, quos genuisset, deinceps devorasse dicitur. Sed qui novissimus natus est, Fervius, in quo, quod non mirum, semper mentem cum vi cuncta animantem confusam meminisse debemus, eum callide invento dolo Caelum ac Terra Λύκρον, Crepuscam, in Κρήτην, Temperiam, in montem Αἰγυλόν, Salium, miserunt, ubi clam nutritus est. Id est, vis,

quae fervere omnia et vigescere facit, diu sub ambigua luce latuit in regione apte ad efflorescendum temperata, et quidem in monte subterraneis ignibus tremebundo. Tandem, quum adulta prorupisset, Perficus iste etiam reliquas vires, quas oculuerat, in lucem remittere coactus est: qui quem primum eiecit, supposititium Fervium, eum genuinus Πυθώ, Puteolae, γυάλοις ὑπὸ Παρνησσόῳ, in cavernis Aggeri, statuit: i. e. fervor non genuinus putrescit, alia desuper materia aggesta. Sed non ante penitus perfrui imperio potuit Fervius, quam plane debellatis Titanibus, exutoque potestate sua Perfico. Quod bellum nihil aliud esse, quam ingentem terrae motum, quo denuo proruperant aegre dormitae efferae vires naturae, apertissimum est. Eo in conflictu quod territae etiam immanissimae belluae ex latebris suis in conspectum prodire visae, Centimanos Fervius ad auxilium vocasse dicitur. Ita superati Titanes, Centimanique iis custodes additi: sed Βριάρεω, Viriato, coniux data Κυμοπόλεια, Vndicolona. Id est, belluae se in latebras suas receperunt, vastissimisque earum mare datum est habitandum. Tunc Τυφώεϊς, Vaporinus, ex Terra natus, restincti incendii vapore adhuc superante.

Iuppiter igitur, sive Fervius, potitus regno, primo uxorem sibi iunxit Μῆτιν. Consam, quae non solum filiam ex eo concepit, sed conceptura erat etiam filium, magna exsuperaturum ferocia. Id est, animi sollertiam, semel fervore correptam, artibus inventis, nihil non fuisse tentaturam. Vnde eam gravidam ventre suo condidit, Fervius.

Inde uxorem duxit Θέμιν, Statinam, ex qua Ὀρέας, Tutilinas, suscepit, Εὐνομίην, Δίκην, Εἰρήνην, Aequitatem, Iustitiam, Pacem. Eas a tuendo dictas, Hesiodus ipse testatur. Deinde Μοίρας, Tribunas, Κλωθώ, Λάχεσιν, Ἀτρεσπον, Neiam, Sortiam, Nevortam. Quarum rerum ratio aperta.

Porro Εὐφροσύνη, Latipasca, filia Oceani; Χάριτας, Gratias ei peperit, Ἀγλαίην, Εὐφροσύνην, Θαλίην, Splenduiam, Hilariam, Floram: quo significatur navigantium commerciis parta opulentia.

Deinde ex Cerere Φερσεφόνην, Semoniam, suscepit, quae semen significat, quod segeti affert interitum. Id quoniam terra conditur, Αἰδης, Nelucus, rapuisse dicitur Semoniam, volente Fervio. Quam mater quum requireret, intercedente patre pacti sunt, ut tertiam partem anni Semonia infra terram esset, reliquas duas autem apud superos: quam fabulam, cuius sensus perspicuus est, non intellectam multis enarrat is, qui Homericum hymnum in Cererem fecit. Ab Latinis Proserpina dicta, quod proserpit e terra semen.

Ex Moneta, quae Graecis Μνημοσύνη est, inventrices artium Μούσας genuit Fervius, quas Romani a carminando Camenas vocarunt: in qua fabula nihil obscuri est.

Δητώ autem, Sopitia, geminos ei peperit, Ἀπόλλωνα, Necinum, in insula Δήλω, Manifesta, et Ἀρτεμιν, Sospitam, in Ὀγρυγίη, Emerfia. Nam quiescente fervore vitali mors consequitur. Ea vero biformis est, mortali natura manifestō per-eunte, incolumi autem emergente immortalī. Itaque Apollo et Diana mortem significant: unde arcus et sagittae, et dea venatrix. De Apolline luculentissimum testimonium exstat Iliad. XXIV. 758. seq. de ambobus Odyss. XV. 409. seqq. Morientes autem quoniam futura praesagire creduntur, Necinus deus est fatidicus: inde ei poesis et ars musica, comitesque Musae ipsae datae. Idem postea Παιάν, Icilius, vocatus, quod, quos feriret, vitae molestiis liberarentur. Sospita vero mulieres dicta interimere, detorta aliquantum vera fabulae interpretatione, fortasse quod mulieres non, ut viri saepe, ex vulneribus, sed incolumi plerumque corpore moriuntur. Eadem aliquanto post etiam puerperio praefecta, ut matrum prolisque incolumitati prospiceret.

Postremo stabili connubio Fervius sibi iunxit Ἥρην, Populonium, ex qua Ἥβη, Iuventa, Ἀρης, qui Romanis Mavors, fortasse a malo avertendo, et Εἰλειθυία, Venilia, quam Romani Lucinam dicunt, nati. Nam fervor vitalis, isque mente et consilio praeditus, et ut adolescant homines, facit, et ut pleno robore fruantur, et ut genus suum rite propagent.

Postea Fervius, quum Μῆτιν, Consam, quae gravida ex ipso fuerat, devoravisset, ex capite suo enixus est Ἀθήνην, Nelactam, dictam ab eo, quod lacte non esset nutrita. Nam quae per hanc significantur artes domesticae, forenses, bellicae, virilis ingenii sollertia repertae, et fere virorum propriae sunt. Quae quod non sine multa cogitatione inventae, Τριτογένεια illa, Tortigena, dicitur. Similiter etiam Ἥρη, Populonia, sine marito partum edidit, qui vocatus est Ἡφαιστος, a verbis ἄπτειν et αἶψος, quod ignem ex occulto excitet. Is autem artes ignobiliores et sordidiores indicat: unde Latinis a vulgo Vulcanus dictus. Hinc claudus, proptereaque a Fervio e caelo deiectus in Ἀῆμον, Capuam, a concepto igne appellatam.

Neptunus autem ex Ἀμφιτείτῃ, Amfractua, fuscipit Τελωνία, Tortunum, quae res plana est. Mavorti vero Σπυμικία, five Ἀφροδίτη, Φόβον et Δεῖμον, Terrorem et Timorem, postea Ἀρμονίαν, Faventiam, parit; quo non obscurum est, violentos cum captivis mulieribus concubitus, et consequutam inde reconciliationem designari.

Porro Fervio Μαίη, Quaesia, Atlantis, i. e. Sufferi filia, Ἐρμῆν, Mercurium, peperit, quod quaerendis multo labore opibus commercia iuncta. Κάδμος autem et Ἀρμονία, i. e. Instruus et Faventia, praeter alias filiam habuere Σεμέλην, Solsequam, quae a verbis σέβειν et ἔλη appellata, vitem significat. Ex ea Fervius filium genuit Διώνυσον, Torculum, cuius nomen a praepositione διὰ et radice ea, unde ὄνυξ, ductum videtur; unde apud Homerum semper longam esse secundam syllabam Herodianus apud Etymol. p. 280, 6. observat, spurium, ut videtur, iudicans versum in Odyss. XI. 325. Νύειν autem nutandi, et deorsum vergendi significationem habuit, unde νέειν factum. Indidem νύσσειν, proprie deorsum feriendo pulsare, et ὄνυξ, ungula. Hinc Διώνυσος proprie exculcatum significat.

Vulcano uxor data una ex Gratiis, Ἀγλαΐη, Splendua; Torculo Ἀριάδνη, Roborina, filia Μίνως, Manti, qui a verbo μίμνειν dictus: roborantur enim vina vetustate; Ἡρακλεΐ, Poplicluto, Ἀμφιτεύωνος et Ἀλκμήνης, i. e. Amtrui et Opitulanae, sed simul etiam Fervii filio, Iuventa, de qua re supra dictum. Nam ille

eo inter homines inclaruit, quod quoquo multum migrando venisset, nullam opitulandi opportunitatem praetermittebat.

Soli deinde Oceani filia Περσης, Tramea, Κίρκην et Αἴήτην, Circam et Tellurinum peperit: quo significatur in longinquo ad occidentem mari duplex navigatio, una frustra in orbem facta, altera ad regionem frugiferam delata. Hinc Tellurinus ex Oceani filia Ἰδυία, Gnara, Μήδειαν, Prudentinam, suscepisse dicitur, quod, via cognita, rerum utilium scientiam edidit regionibus petere didicerunt.

Ceres cur ex Ἰασίῳ, Spontano, Πλοῦτον, sive Ditem, in fertilibus agris Κρήτης, Temperiae, peperisse dicatur, in promptu est.

Cadmi et Harmoniae progeniem non eo, quo conveniebat ordine, Hesiodus aliique enumerant. Nam Instruo, i. e. cultori vineae, ex Faventia, quae hic ad annum coquendo vino aptum translata est, prima nascitur Σεμέλη, Solsequa, quae est vitis; secunda Ἀγανή, Strenua, quae uvarum legendarum ex primendarumque laborem significat; tertia Ἰνώ, Vacua, quae est hauriendi diffundendique vini opera; quarta Αὐτονόη, Sollertina, quae est condendi vini scientia: unde Ἀρισταῖος, Optumanus, ei maritus contigit; quintus denique filius Πολύδωρος, Multiflux. Hi nati εὐσεφάνῳ ἐπὶ Θήβῃ, florente in Cultua, quo nomine vinetum designatur, dictum ita a verbo θήπειν, unde θάμβος, θάπτειν, θωπεύειν.

Hōs autem, Aura, ex Τιθώνῳ, Nutricio, quem rapuit, quo humores ex terra enascentes intelligi apparet, Μέμνονα et Ἡμαθίωνα peperit, i. e. Manturnum, regem Aethiopum, quod in calidioribus terrarum oris diurnae regnant pluviae; et Eluum, imbrem, qui rapida vi aquarum auferens omnia, solum arena obducit. Eadem ex Κεφάλῳ, Capitone, Φαέδοντα, Fulsum, peperit. Is vero auroram significat, quod radii ex capite orituri solis in auris rubescunt: quorum fulgore quod interdum omnia conflagrare videntur, fabula orta est de curru solis imperite recto. Idem Veneris templo custos additus, quod aurora amplexus amantium dirimit.

Aeetae sive Tellurini filiam Medeam, i. e. Prudentinam, Ἰάσῳ, Meditrinus, filius Αἰζονος, Opportunii, a Περίῳ, Pel-

lone, eiectus ex Ἰωλκῷ, Sulcimedea, domum duxit, filiumque ex ea suscepit Μήδειον, Prudentinum, quem educavit Χείρων Φιλυγίδης, Manicatus, filius Librinae. Apertum est, indicari opportune repertum, qui frugum penuria stimulante ab longinquis regionibus auxilium petitum iret: unde tauros aratro iungere doctus, omnique instructus agri colendi scientia, domum reversus est, arte, quam didicerat, sterilitati agrorum remedium allaturus: quam artem acceperunt inde posteri eius, educati in faciundo opere rustico.

Brevius iusto Phoci et Achillis origo ab Hesiodo commemorata est. Ea haec est. Αἴγυια, Quassatia, ex Fervio, omnis consilii auctore, peperit Αἶακον, Malivortum, a vocibus αἶ et ἄκος vocatum, cuius ex Ψαμάθῃ Arenia, filius fuit Φῶκος, Igninus. Eidem duos alios peperit Ἐνδης, Ruinia, Πηλέα, Pullantium, et Τελαμῶνα, Sustentanum. Alteri horum, Θέτις, Tranquillina, coniux; alteri Περίβοια sive Ἐγίβοια, Bubulina: quarum ex illa Ἀχιλλεύς, Molestinus, ex hac Αἶας, Vulturnus nati. Fabulae hoc argumentum est. Insula terrae motu vastata superstitibus consilium de effugienda pernicie inire coegit. Alii igne in littore accenso signum dedere navigantibus; alii ex reliquiis ruinarum navem construxerunt, quam in altum delati remis in tranquillo mari vix multo labore promoverunt; velis autem ex corio bubulo expansis, commodius navigarunt. Nomen τελαμών, a verbo τέλλειν ductum, quod propriam habet tollendi significationem, quodlibet sustentaculum notat: unde hic de malo, in quo vela suspensa sunt, intelligendum. Sic Latini telamones, quos Graeci ἀτλαντας, vocabant. Αἶας autem velificatio est, a motu et agitatione, unde αἶσσειν est, nomine imposita. Plura, quae hanc fabulae interpretationem confirment, Phoci progenies suppeditare poterit.

Ἀγχίσῃ, Parilino, ex Venere natus Αἰεΐας, Morigeranus, in monte Ἰδῇ, Gnario, masculae Veneris inter conscios libidinem indicans. Nam ne quis connubium cum parilis sortis coniuge laudari putet, et Veneris commemoratio obstat, et quae de poëta Anchisae narrantur, de quibus videndus Meziriacus ad Ovid. Her. vol. II. p. 143 seqq.

Denique Ὀδυσσεύς, Indignatus, ex Circa, quae est diuturna in mari iactatio, Ἄργειον et Λατῖον, Agrestem et Streperum, genuit, qui Τυρσηνοίς, Turrinis, imperitarunt. Haec apparet in mores nautarum, diuturna navigatione efferatorum, dicta esse, qui a navibus, in quibus degunt, Τυρσηνοί vocati. Nomen Λατῖνος cum verbo λατύσσειν cognatum videtur. Eidem Indignato Καλυψώ, Occulina, Atlantis filia, Νηυσίνιον et Ναυσίθοον peperit, Nauparum et Naucitum, quod est, occultos thesauros navibus fabricandis opportunitatem fecisse.

Hactenus Heliodus. Quae perconsenda duxi omnia, quod ne, si quaedam tantum attigissem, ea viderer elegisse, quae casu huiusmodi interpretationem admitterent. Nunc postquam eandem omnium esse conditionem ostendi, non puto mihi verendum esse, ne quis ludere me voluisse opinetur. Res ipsa vero ludet mythologos, historicos, geographos, quum operose firmata commentorum suorum fundamenta sic spiritu dissili videbunt. Sed in litteris saepe etiam diruendo aliquid condas: eritque, quum haec interpretandi ratio, cuius nunc specimen dedi, omnem veterum populorum mythologiam illustrabit, licet nec dei, nec numinis, nec religionis ullum in ea vestigium reperiat. Caeterum quam infinita hic bonis observationibus materia parata sit, non latebit vel rem ipsam, vel quae a nobis dicta sunt, considerantibus.

FRIDERICVS THEOPHILVS SIMON

LIPSIÆ AD AEDem D. NICOLAI SUBDIACONVS.

Natus est a. f. f. LXXIV. Radisii, vico circuli olim Electoralis, nunc Vitebergici, in Ducatu Saxoniae, patre Christiano Godofredo, matre Christiana Sophia, e gente Steudtgrum, quae decimo anno post cum sex liberis suis obitum mariti luit. Unde scholae Delitzschienfi commissus, quum ibi annum commoratus esset, matre secundis nuptiis cum Car. Guilielmo Schulzio iuncta, domum rediit, privataque institutione praeceptoris dome-

fici usus est. Inde traditus scholae Portensi, praeceptoribus, qui tum erant, operam dedit, Barthio, Hildebrando, Schmiedero, Schmidtio, superstiti adhuc, mathematico, cui inprimis et ad litteras et ad vitam recte instituendam plurimum se debere ait. Sexennio ibi exacto, per tres annos in Academia Halensi, ac deinde per duos in Vitebergenfi studia theologiae sectatus est, ubi Nitzschium, virum sacrarum litterarum scientia celeberrimum, et Krugium, nunc nostrum collegam, soli natalis communitate, consanguinitate, disciplina scholastica, ortaue inde amicitia sibi coniunctissimum, doctores habuit. Viteberga domum reversus, fratres sororesque matri ex altero matrimonio natos per unum et dimidiatum annum annum instituit. Inde Merseburgum ad liberos viri perillustres a Koenneritz regendos vocatus, quum ei officio per quinque annos praefuisset, a. h. f. IV. diaconus factus est ad aedem eius urbis cathedralem: nuper autem ab Ampliss. Senatu Lipsiensi ei munus subdiaconi ad aedem D. Nicolai nostra in urbe est demandatum.

IOANNES THEOPHILVS MAASS

GYMNASII RASTENBURGENSIS IN BORUSSIA PRIMVS
HYPODIDASCALVS ET PRORECTOR.

Natus Colbergae a. f. f. XCII. ubi pater eius inspector est Orphanotrophei, parentum adhuc superstitum eximiam in educando curam praedicat. A patre primis rudimentis exercitatus, receptus in Lyceum Colbergenfe, quum omnibus in scholis primum locum obtinuisset, hortatu Baukii, directoris, litterarum studiis se dedit. Hunc virum, quem facta liberalissime bibliothecae ipsius utendae copia, institutione gratuita, expensis etiam in scholas mathematicas pro se solutis adiutorem sibi gratissimo semper animo prosequendum exstitisse dicit, in philologia, rhetorica, historia, philosophiae potissimum, et mathesi ducem habuit. Examine ob militiam detrectandam superato, quum perrexisset in studiis suis, optimis testimoniis instructus, stipendiisque quibusdam sublevatus, ante hos VII. annos in Academiam Regio-

montanum se contulit. Ibi Poerschkium Herbartumque in philosophia, Vaterum, Waldium, Krausum, aliosque in theologia, Hüllmanum in historia et prudentia civili, Erfurdtium, Poerschkium, Delbrückium in philologia magistros habuit, atque examinibus et disputationibus probatus, candidatus renunciatus est muneris concionatorii. In bibliotheca regia officio librorum lectoribus exhibendorum aliquamdiu functus, Herbartique seminario paedagogico adscriptus, Vateri denique filiis alumnisque instituendis per biennium praefectus, unde multa ei opportunitas fuit huius viri et bibliotheca et sermonibus fruendi, munus adiit primi Hypodidascali et Prorectoris in gymnasio Rastenburgensi.

GVILIELMVS ADOLPHVS SCHICKEDANZ

R. MIN. CAND. ORPHANOTROPHEI KORNMESSERII BEROL.
PRAECEPTOR. ECCLES. CATHEDR. BEROL. CATECHETA.

Hic ita scribit: natus sum Ao. salutis MDCCLXXXIII. d. V. Cal. Iul. patre Abrahamo Philippo Godofredo, Dessaviensi, Theologiae Doctore et Professore, Gymnasii Anhaltinorum academici rectore quondam perpetuo, matre Augusta, Pomerana, ex gente Grützmacheria. Pater praeceptoribus scholae Ioanneae, quam inspicere eum oportebat, primo me instruendum tradidit; paullo post autem, cum haec Ioannea et schola ad aedem D. Bartholomaei in unum novum gymnasium redactae essent, inter primos gymnasii commilitones et ego numeratus sum. Magistris ordinariis et extraordinariis illius usus sum; prae ceteris vero me patris, Doerflingii, Stenzelii, Richteri et Schmageri institutioni multum debere, confiteri fas est. Anno h. s. X. ad studia s. s. Theologiae colenda, Vitebergam profectus sum, Rectore Academiae t. t. Georgio Ernesto Kletten. Lectiones frequentavi Schottii exegeticas et homileticas; Heubneri apologeticas et dogmaticas, nec non examinatoria ab ipso instituta; Nitzschii, doctrinam religionis Christianae moralem; Raabii, historiam ecclesiasticam tradentium. Denique, ut de aliis taceam, ad Poelitzii scholas histori-

cas et philosophicas accessi, et Seminarii reg. academici sodalis factus, institutione huius viri celeberrimi per tres annos gavissus sum. Triennio exeunte, studiis academicis absolutis, a. XIII. in patriam reversus, mense Aug. eiusdem anni Berolinum petii, munere functurus praeceptoris Orphanotrophei Kornmессerii et Catechetae Ecclesiae Reg. Cathedralis: quod munus adii Cal. Septbr. a. XIII. examine scholastico feliciter superato. Semestri aestivo a. XIV. in patria, coram consistorio Dessaviensi, ex decreto Ducis Serenissimi, pro licentia concionandi examinatus et inter candidatos Rev. Ministerii receptus sum: quo factum, ut eadem iura et privilegia, a Regimine Marchiae Brandenburgicae, mense Novembr. eiusdem anni mihi tribuerentur.

ERNESTVS HENRICVS WEBER

MED. ET CHIR. D. VITEBERGICVS.

Natus sum Vitebergae a. s. c. XCV. die XXIV. Iunii Michaelae Webero, Theologiae ibi D. et Professore, et Christiana Friderica Wilhelmina, e gente Lippoldia, quibus quantum debeam, verbis exprimere nequeo. Praeceptis religionis, omnisque eruditionis initiis a patre imbutus, anno h. s. VII. in alumnorum Misenensium numerum recipi, et meritissimorum praeceptorum disciplinam per quinque fere annos uti mihi contigit. Inde in urbem patriam reversus, ab ipso patre tum rectore civibus academicis adscriptus sum. Hic, cum animus potissimum ad philosophiae et artis medicae studium ferretur, virorum celeberrimorum, Klittenii, Seileri, Schregeri, Langguthii, Andrei, Klotzschii, Steinhäuseri, Poelitzii et Nitschli iunioris scholas frequentavi, eorumque institutione diutius usus fuisset, nisi tristissima belli calamitas doctores ac discentes antiquissima hac Musarum sede expulset. Migravi igitur, studia mea prosecuturus, Lipsiam, ibique non solum doctrinas medicinae theoreticas iterum iterumque retractavi, sed animum ad practicas etiam adieci, ita ut professorum celeberrimorum, Platneri, Kühnii, Rosenmülleri, Gil-

herti, Poelitii, Ioergii et Haafii praelectionibus assidue interfuerim. A. h. f. XV. d. XVI. m. Maii, gratiofus Medicorum Vitebergensium ordo, examine superato, me summis in Medicina atque Chirurgia honoribus ornavit. Ita gratias ago maximas viris meritissimis, quorum vel scholis institutus, vel consuetudine domestica excultus sum, meque iis commendatum cupio.

IOANNES FRIDERICVS LOESCH

NOTAR. PVBL. SAX. ET CAVSAR. PATRONVS DRESD.

Natus Dresenae d. XVII. mens. April. anno saeculi superioris LXXV., patre Ioanne Georgio, cive Dresenensi, matre Charlotta Friderica, e gente Meieria, quam quidem, sinistra tibia infasto quodam casu ipsi bis fracta, morte ereptam lugeo. Puerum me parentes dilectissimi domesticis praeceptoribus tradiderunt instituendum; postea vero publicorum scholae patriae, quae ab aede Cruci sacra nomen gerit, magistrorum, b. Opii nimirum atque inprimis clarissimi b. Beutleri, doctrina uti contigit. Literis igitur, quibus istiusmodi aetas ad altiora solet praeparari, imbutus Vitebergam me contuli anno prioris saeculi XCVI. ibique ab Exper. b. Titio sen., fascis Academiae tunc temporis tenente, civibus illia adscriptus sum. Praelectionibus philosophicis et historicis Virorum illustr. Schroeckhii, Klotzschii, Krugii, Schmidtii, Antonii, Henrici et al. cum per aliquod tempus studiosissime interfuissem, in iurisprudentiae studia postea omnem impendi operam. Quod quidem istarum literarum curriculum feliciter emensus anno huius saeculi primo sub praesidio Ill. Pfotenhaueri de variis iuris controversi thesibus publice disputatum prodii; denique examen, quod vocant, pro praxi et notariatu, faustis subii superavique auspiciis. Tandem speciminibus, quae causarum Patroni munus petenti incumbunt, anno nostri saeculi tertio elaboratis ac singulari assensu comprobatis, nec non venia causas in foro agendi impetrata, iura partium in iudiciis defendere

placuit. Verum cum ab illis studiis philosophicis et literis graecis latinisque nullo unquam tempore animum abduci passus sim, reliquam vitam, quantum ob publica negotia, summo numine favente, fieri potest, Musis dare constitui.

GEORGIUS FRIDERICVS KVMMER

MEDIC. BACCALAVREVS.

Natus est Lipsiae a. f. f. LXXXIX. Idibus Iuliis, patre Paulo Gotthelf, librario, viro egregio, quo adhuc superstiti gaudet; mater, Maria Regina, e gente Cichoria, novem fere abhinc annis praematura morte ei erepta est. Anno aetatis XII., domestica ante disciplina usus, scholam Thomanam adiit, ubi Weigeli, Friedelii, Reichenbachii, Rostii praeceptis formatus est, simulque Weigeli, quo iam antea praeceptore usus erat, privata institutione frui perrexit. Anno h. f. VIII., a Ludwigio huius Academiae civibus adscriptus, priusquam ipsis academicis studiis incumberet, quum ars salutaris prae caeteris ei arrideret, apud affinem, pharmacopolam Colditiensem peritissimum, rei pharmaceuticae principiis addiscendis operam dedit. Vnde anno exacto redux in philosophiae doctrinis praeceptores elegit Krugium, Platnerum, Weissium, in philologicis Beckium et me, in historicis Wielandium, in mathematicis b. Prassium et Mollweidium, in physicis Weissium et Gilbertum, in historia naturali, botanica, et mineralogia Schwaegrichenium. In anatomice, nec non in cadaveribus dissecandis Rosenmuellerum ducem habuit, in osteologia comparata b. Gehlerum, in chemia Eschenbachium, in physiologia Burdachium, Platnerum et Kuehni. Interfuit etiam Rosenmuelleri et Platneri scholis examinatoriis, anatomicis et physiologicis. Historiam specierum generis humani, anatomiam pathologicam, et pathologiam generalem specialemque eum docuit Ludwigi, materiam medicam Haafius, pharmaciam Eschenbachius, diaetetice psychica et psychiatriam Heinrothus. A. h. f. XII. examine ad primum artis medicae gradum

obtinendum superato, practicis potissimum artis medicae doctrinis incubuit, in therapia speciali praeceptores sequutus Clarum, Haasium et b. Braunium. Per annum integrum frequentavit institutum clinicum, Claro et b. Gehlero ducibus. Artis obstetriciae praecepta Ioergius eum docuit, cuius etiam institutione practica in instituto Trieriano usus est. Politiam medicam ei tradidit Kuehnus, medicinam forenses Platnerus. Apud Eschenbachium exercitationibus disputandi de rebus medicis interfuit. His omnibus animum significat gratissimum. Tempore eo, quo atrox typhus in urbe nostra grassabatur, in nosocomio militari medici munus suscepit; mox ipse morbo correptus, sed per eximiam diligentiam b. Braunii et Clari restitutus. Ante tres annos Knoblauchius, cui se obstrictissimum fatetur, copiam ei fecit, sub ipsius moderamine aegrotos visendi atque curandi, quo beneficio etiamnum fruitur.

CAROLVS FRIDERICVS GOTTLOB STEINHAEVSE

Natus sum Eisenbergae a. f. f. XC. parentibus Ioanne Michaële, pannicribarii opifice, et Rosina Maria, e gente Leilichia. Primum Lycei Eisenbergensis classes inferiores frequentavi, sed postea anno aetatis XIII. Rostios, duos fratres praeceptores nactus sum, qui eo me perduxerunt, ut a Brendelio rectore in primam classem reciperer. Huius et Voigtii, correctoris, disciplina per quattuor annos usus, idoneus existimabar, qui Academiam frequentarem. Sed optanti mihi, ut celebrioris scholae institutione ante frui liceret, contigit, ut inter scholae Thomanae alumnos reciperer: cuius scholae praeceptoribus omnibus plurimum me debere gratus profiteor, maxime tamen Rostio, cuius insignem benevolentiam semper expertus sum. Anno XII. h. f. Tzschirnero Rectore inter cives academicos relatus, in philosophia Krugium et Wendtium, in mathematica et astronomia Mollweidium, in historia et archaeologia Beckium, in theologia Tittmannum et Tzschirnerum praeceptores habui. Sed cum pristinus antiquarum litterarum amor nunquam me destitisset, has prae-

cipue colendas duxi, inque iis operam dedi Rostio, Beckio, et maxime Hermannio, e cuius publicis privatisque lectionibus uberimum fructum percepi, ut vel hanc ob causam plurimum ei debeam. Verum prosperior etiam fortuna mihi contigit. Nam non modo societatis Graecae sodalibus me adscripsit, atque a manu sibi esse voluit, sed tanta praeterea benevolentiae et favoris documenta mihi praebuit, ut nesciam utrum doctrinam, an humanitatem eius magis admirer. Idem etiam in consequendis summis philosophiae honoribus stipendio me adiuvit. Ut vero in rei familiaris tenuitate studia academica continuare possem, liberalitate Potentissimi Regis Saxoniae, Amplissimi Senatus Lipsiensis, Senatus Academici, Stieglitzii, V. Ill., et inprimis Enkii V. S. R. adiutus sum, usumque convictorii b. Iaspisio et Tzschirnero debui. Ex philologis patronum colo Seidlerum, nunc Halae professorem celeberrimum, Caeterum, cum muneri scholastico administrando idoneum me reddere studerem, valde honorificum mihi fuit Rostii iudicium, qui in schola Thomana parte lectionum unius e praeceptoribus diutius aegrotantis mihi commissa exoptatissimam fecit comparandae docendi facultatis opportunitatem. Summam denique felicitatem numero, quod nuper Siegmannus, ciuitatis Lipsiensis Consul meritissimus, filios suos Graecis Latinisque litteris instituendos mihi tradere voluit: cuius viri gravissimo patrocinio nihil est, quod mihi potuerit praestantius contingere.

HENRICVS LVDOVICVS IANI

MEDICINAE BACCALAVREVS.

Natus sum Gerae, a. f. f. XCIV, patre Christiano Henrico, Med. D., matre Henrietta, e gente Hemlebia. Prima institutione domi formatus anno aetatis XI. magistris illustris Ruthenei traditus sum. Exacto septennio, in quo Schützi, Reinii, et b. Hauptmanni plurima debeo praeceptis, anno h. f. XII. ad medicam artem discendam in Litterarum Vniversitatem Lipsiensem me contuli. Quo consilio cum in philosophia Platnerum et Krugium audivissem, in

matheſi Mollweidium, in phyſice Gilbertum, in chemice eundem atque Eſchenbachium, in botanice Schwaegrichenium, et in anatomia Roſenmüllerum, ſummo illorum temporum patriae diſcrimine factum eſt, ut relicto litterarum ſtudio arma ſuſciperem. Totus inter ea defluxit annus. Redux autem in eadem univerſitate partim repetendis, quas iam colueram, partim addiſcendis novis doctrinae medicae partibus operam dedi. Phyſiologiam igitur Platneri et Kühnio audiſi docentibus, therapiam generalem Ludwigio, pathologiam et therapiam ſpeciales, necnon pharmacologiam Haafio, clinicam denique inſtitutionem Claro, Kuhlſio et Wendlerſio tradentibus. Sub finem anni h. ſ. XV. examine tentatus a gratiſſo Medicorum Ordine Lipſienſi, medicinae baccalaureus factus ſum.

CHRISTIANVS GVILIELMVS HAVN

Parentes colo ſuperſtites, Ioannem Theodorum Guilielmum, qui artem exercet limbularii, mercaturamque facit, et Ioannam Sophiam, e gente Fiſcheria, quibus natus ſum Longoſaliſſae d. VI. Apr. a. ſ. ſ. XCIII. Hi poſtquam puero litterarum cupido Lyceum urbis patriae et Meineri, conrectoris, privatas ſcholas frequentandi copiam fecerant, patrui, ſacra apud Kirchheilingerſes adminiſtrantis, conſiliis beneficiisſque adiutum a. h. ſ. IX. ſcholae Portenſi commiſerunt. Ibi per integrum luſtrum clariffimorum magiſtrorum uſus diſciplina, in primis ſingularem Gernhardi benevolentiam non habeo quo ſatis praedicem, nec non Langii in litterarum et artium elegantia, et Schmidtiſſi privatam in matheſi inſtitutionem: cui viro quod his ipſis diebus deus adeptorum ante hos L. annos philoſophiae honorum memoriam vivendo attingere dedit, id mihi eoſdem nunc honores conſequenti inſignem addit laetitiae cumulum. Scholae Portenſi cum valediſſem, a Senatu Longoſaliſſenſi beneficio ornatus, a. h. ſ. XIV. in hanc Academiam a Tittmanno receptus ſum. Hic Regiſ Auguſtiſſimi clementia ſtipendii et convictus publici beneficiis ſuſtentatus, ſcholas adii philoſophicas Platneri et Krugii, hiſtoricas Wielandii, philologicas Hermannii et Beckii. Huic, cuius

favorem plurimi facio, libros N. T. Winzero autem et Roſenmüllerſi, cuius b. patrem quoque audire mihi contigit, V. T. ſcripta interpretantibus aſſedi. Hiſtoriam eccleſiaſticam, theologiam dogmaticam et homileticam Tzſchirnerus, ethicam Keilius, ſymbolicam Tittmannus me docuerunt. Aeſtheticis Wendtii, paedagogicis ſcholis Lindneri interfui. Gratus praedico Hauboldi et Gaudlitii favorem et munificentium, a quibus hoſ honores petiturus ſtipendio Riviniano adiutus ſum.

FRANCISCVS LEOPOLDVS RANCKE

REGII SEMIN. PHILOL. SODALIS

Ex privata inſtitutione patris mei, Gottlobi Iſraëlis Ranckii, iuſtitiarum, cui ex Friderica Wilhelmina Lehmigke natus ſum Wiehae in Thuringis d. XXI. Decbr. c. c. c. c. c. lxxxv, Dondorpii me liberalia exceperunt Kraſtſii in me ſtudia. Deinde Portae traditus ſum. Vbi ut omnes magiſtri optime de me meruerunt, ita grata patris auctoritate Iohnius, perfecti praeceptoris dignitate Langius, miti amici conſuetudine Wickius me ad ſeveriora antiquitatis ſtudia formaverunt. Atque haec quidem ſtudia Lipſia, quam a. h. ſ. XIV. vidi, auxit et nutrit. Vtiles mihi fuerunt philoſophorum, Platneri, Wendtii, Krugii, utiles etiam ſcholae theologorum: maxima debeo tum Hermannſio, tum Schneideri, nunc apud Vratiſlaviensis Profeſſoris, amicitiae. Acceſſerunt vero ſumma Beckii beneficia: qui me et convictorio ultro admittit, et in Regium ſeminarium philolog. receptum eruditionis lumine et prudentia iudicii magnopere adiuvat. Reſtat, ut publice gratias agam L. B. a Werthern, Cancellario Regio, qui me et olim Dondorpium admittit, et ſtipendio avorum ſuorum etiamnum adiuvat, alteri Illuſtri Liebeskindio, Schönnewerdenſium in Thuringia domino, patris mei patrono, qui mihi quoque gratuita munificentia large patrocinari voluit. Stipendio Henriciano Ordo Philoſophorum me ornavit.

CAROLVS ERNESTVS MAXIMILIANVS EINERT.

Patria huic est Lommatium; parentes Carolus Theophilus, qui primum isto in oppido, deinde Camentiae cantor fuit; mater Christiana Sophia, e gente Hessia. Natum a. f. f. XCIV. pater tum Wurzenae organoedi munere fungens, quum mater diem obiisset, omni industria educandum curavit. Ita in scholam Grimmanam receptus, per sex annos Sturzii, Hochmuthii, Graessii, Hartmannii, Toepferi disciplina usus est. A. h. f. XIV. Tittmanno rectore civibus nostris adscriptus, patrociniū Enkii et Scharfii praedicat, magistris autem in philosophia Krugio et Clodio, in historia Wielandio, h. t. Rect. Magnif., et Poelitzio, in philologia Beckio et me, in theologicis doctrinis Keilio, Tittmanno, Tzschirnero, Rosenmüllero, Beckio, huic etiam in historia ecclesiastica usum se esse dicit. Enkii societati ad sacrarum concionum facultatem parandam institutae eum adscripsit. Stipendiis ei frui contigit Regio, deinde alio ab senatu Wurzenensi, alio a diacono illius urbis ipsi tributo, cui nuper accessit Grossianum, Scharfii et Richteri beneficio.

CAROLVS GVSTAVVS KVECHLER.

Poedelstae prope Friburgum XII. Cal. sept. a. f. f. XCVI. natus hic est Carolo Christiano, tum pagi illius, nunc Goseccae, sacerdoti, ex Henrietta Guilielma, gentis Heuschkeliae: quam morte sibi ante hos XIII. annos ereptam tanto acerbius doluit, quo magis haec femina ut pietate erga deum, ita amore erga suos, humanitate et indefesso adiuvandi studio erga omnes eminuerat. Pater eum, ipse Graecae Latinaeque linguae, omnisque antiquitatis scientia bene instructus, eo suapte institutione perduxit, ut recte videretur scholas Academicas aditurus esse. Itaque a. h. f. XIV. a Wielandio civibus nostris adscriptus, in philologicis et historicis doctrinis Beckio et mihi, in philosophicis Krugio et

Wendtio, in theologicis Keilio, Tittmanno, Tzschirnero, Winzero, Beckio operam dedit: quibus omnibus, et maxime Beckio se obstrictissimum esse significat. Stipendio adiutus est Regio. Ludwigo gratias agit, a quo ad consequendos honores nostros stipendio auctus est.

FERDINANDVS KOPISCH.

Natus sum Vratislaviae MDCCXCIV. patre Christiano Guilielmo, Varsoviensi, olim supremae Provinciae iudicii calculatore, matre Carolina Augusta, e gente Imbertia, Vratislaviae florente. Prima elementa literarum privati me docuerunt magistri; anno MDCCCII autem, in Gymnasio St. Elisabethae Vratisl. Scheibelio, et deinde Etzlero rectoribus, lectiones publicas eorum, nec non Schummelii, prorektoris, et Nikelii, Prof. prim. frequentavi. Huic Gymnasio die XVIII. Mart. a. h. f. XII. solemniter valedixi; eodemque anno die III. Aprilis, Berendsius, tunc Academiae Viadrinae Vratislaviensis Rector Magnificus, me studiosorum numero adscripsit. Ibi in philosophia Thilonem et Kaysslerum, in mathesi Raakium et Brandesum, in Astronomia Iungnitzium, in chemia Linkium et Fischerum, in physica et historia naturali Steffenium, Heydium et Graevenhorstium, in philologia Schneiderum et Heindorsium audiui. A. h. f. XIII. iuventute Borussia ad liberandam patriam convocata agmini tormentario nomen dedi. Hoc in bello proeliis ad Luzenam, Budissam et Haynoviam duce Illustrissimo Principe Blüchero, item ad Dresdam, Kullmam, in vicinia Teplizii, et caeteris in hac valle commissis, nec non memorabili in aeternum pugnae Lipsiacae; deinde proeliis ad Estagium, Asprenacum, Montem mirabilem, Castellum Theodorici, Augustam Sueffionum, et Laudanum interfui. Anno XIV. viginti vulneribus acceptis, et numismate in memoriam huius belli

XXXVI

anſo decoratus, in patriam reverſus, iterum lectiones Academiae Viadrinae Vratiſlaviensis frequentavi. Anno XV. autem Lipſiam me contuli, rectore Weiſſio. In hac litterarum celeberrima Vniverſitate in matheſi et aſtronomia Mollweidum et Moebium, in philoſophia Platnerum, in hiſtoria naturali Schwaegrichenium, in phyſica Gilbertum, et in hiſtoria Poeltzium audiſi, viros laudatiſſimos.
